

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravlštvo in ekspedijla v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 53.

V Ljubljani, v ponedeljek 7. marca 1898.

Letnik XXVI

Novo ministerstvo.

Nové jezikovne naredbe, odstop barona Gautscha, nastop ministerstva Thun in vspešno z vsem tem štrajk katoliške ljudske stranke proti sedanjí večini — to so dogodki, ki označujejo sedanjí politični položaj. Zamotani položaj razrešiti, je težavna naloga. Baron Gautsch prevzel je pred tremi meseci nalogo, pomiriti razburkano valovje nemško-narodnega gibanja in spraviti parlamentarni stroj zopet v tir. Prvi predpogoj v dosegu tega namena je bil, spremeniti jezikovne naredbe grofa Badenija. Baron Gautsch je ta predpogoj izvršil, izdal je nove naredbe. A ne samo to: nove jezikovne naredbe so take, da mora vsak objektivni človek priznati, da v glavni stvari ustrezajo dejanskim razmeram in opravičnim zahtevam Čehov in Nemcev. Že je vedno močnejše nastopala vest, da se velik del opozicije loči od obstrukcije. Vsakdo je mislil, da bode sedaj baron Gautsch počakal na učinek svojih jezikovnih naredb pri Čehih in Nemcih, in ni se moglo smatrati brezupno, da prodre tudi pri velikem delu liberalnih in nacijskonalnih Nemcev zdrava pamet ter da sprejmejo Gautscheve provizorne naredbe kot maksimum, ki se je v sedanjih razmerah doseči dal. Vse je bilo pripravljeno na to, da se v novem zasedanju parlamenta predstavi Gautschevo ministerstvo in razvije svoj program. Toda prišlo je drugače. Komaj je baron Gautsch izdal svoje jezikovne naredbe — že je tudi odstopil in prepustil torišče drugemu. Ime njegovega naslednika, grofa Thuna, pa se je že decembra lanskega leta imenovalo v podučnih krogih kot ono naslednika barona Gautscha.

Nemogoče je od daleč zanesljivo pregledati vse tajne spletke, iz kojih se je razvil današnji

položaj. Težko je zlasti razmotriti pravi vzrok Gautscheve demisije. Iskati ga je ali v tem, da se je bal nadaljevanja obstrukcije, ali pa v tem, da mu je — zlasti po zadnjih izjavah fevdalnega plemstva v češkem deželnem zboru — pretela opozicija velicega dela sedanje večine, v katerem slučaju bi bilo nemogoče, dobiti sploh kako vladno večino v poslanski zbornici. Toda vprašanje nastane, zakaj da je baron Gautsch izdal jezikovne naredbe, če je že mislil takoj potem odstopiti? Zakaj ni te težavne naloge prepustil svojemu nasledniku — sam pa s popolno prostimi rokami odstopil s pozorišča.

Odgovor na to vprašanje daje značaj Gautschevega ministerstva kot uradniškega. Uradniki, ki so sestavljali to ministerstvo, so gotovo spolnili le svojo dolžnost kot uradniki, ko so v zadnjem hipu pred svojim že sklenjenim odstopom izdali še jezikovne naredbe, ki so take — če se trezno sodi — da pomiré valovje narodnih bojev in ublažé položaj za nastopajočega državnika.

Iz tega sledi neovrgljivo, da niso jezikovne naredbe bile povod Gautschevega odstopa, marveč drugi faktorji, katere smo zgoraj označili.

Toda kaj sedaj? V kateri smeri kaže novi kurs? Novo ministerstvo še ni sestavljeno in toraj sklepna sodba še ni mogoča. Ali markantna oseba novega ministerskega predsednika že sama na sebi označuje — vsaj v glavni potezi — neko smer, v kateri se bode odslej pomikala notranja avstr. politika. Grof Thun je češk kavalir. Njegov politični program je tedaj identičen s programom češkega plemstva: konservatizem in federalizem. Kardinalno vprašanje v sedanjem hipu pa je, kaj da hoče novi ministerski predsednik storiti, če obstrukcija zapreči delovanje parlamenta. Njegova

politična preteklost kaže v tem pogledu dvojne možnosti: da se obnovi oktoberski diplom ali pa absolutizem. Grof Thun se je kot cesarski namestnik v Pragi za časa »omladine« pokazal kot mož brezobzirne energije. Zato ni dvomiti, da bode to energijo uporabil tudi v sedanjih razmerah, ki odločno zahtevajo rešitev potom energičnega dejanja. Nastop profa Thuna je »memento« za vse radikalne subverzivne elemente, zlasti za nemško-liberalne in nacijskonalne obstrukcioniste, da je zadnji trenotek prišel, v katerem še lahko popravijo, kar so grešili, in rešijo svoje lastno dete, decembersko ustavo. Osodepolni trenutek se bliža, v katerem se utegne iti za obstanek ali pogin ustave iz leta 1867.

Nastop grofa Thuna pomenja korak na desno. Toda desnica je baš v sedanjem hipu nekoliko omajana. Če se posreči parlament zopet spraviti v normalen tir, bode seveda prva naloga grofa Thuna zasnovati si trdno večino. Glavni kader te večine bode brez dvoma dala desnica. Se li priklonijo še drugi elementi, je danes prezigodaj soditi.

Prihodnji dnevi prinesejo morebiti že nekoliko razjasnila; vsakako bode sestava novega minister. v tem oziru velicega pomena. Po mozh, katere bode grof Thun povabil na sodelovanje v kabinetu, se bode dalo nekoliko skiepati na konkretne načrte novega ministerskega predsednika.

Dunaj, 6. marca.

O spremembi sami smo dobili nastopno telefonično poročilo:

Ostavka Gautschevega ministerstva, ki jo objavljajo danes tukajšnji listi, in imenovanje grofa Fran Thun ministerskim predsednikom, vzbudila je neizmerno senzacijo. V poučenih krogih pa ta

LISTEK.

Josip Juraj Strossmayer.

Životopis.

(Dalje.)

Zlatomašnik.

Po otvoritvi galerije slavil je Strossmayer l. 1885 svojo sedemdesetletnico, s katero so djakovski rodoljubi združili spomin dvestoletnice oslobojenja Slavonije izpod Turka. Leta 1888 dne 19. marca pa je obhajal biskup, ali bolje hrvatski narod zlato mašo svojega biskupa. Ta dan se je zbral v Djakovu ves boljši del našega naroda od vseh strani, in Slovenci, slovenska društva, so poslali posebne deputacije. Zlata Praga in bela Ljubljana ste ga imenovali svojim častnim meščanom in mu poslali krasne diplome; a do 30 slovenskih občin ga je proglasilo častnim občanom, če tudi se jim je to od gotove strani zamerilo. Akademija, vseučilišče, matica, »Kolo« in druga društva naša izročila so mu po svojih odposlancih krasne adrese, a grof Ivan Drašković predal mu je sijajno adresno hrvatskega naroda z 10.000 podpisov. V občé je Strossmayer tekom svojega dobrodelnega življenja prejel toliko in tako sijajnih diplom

in adres, kolikor menda noben smrtnih naše monarhije. Treba bi bilo velike dvorane, da se vse te umetnine v njej izlože. Isto tako bi bilo treba cele debele knjige, ko bi se hotele v njej natisniti vse pesmi, ki so se ob raznih prilikah zložile na slavo Strossmayerju. Biskupu je čestital sv. oče, mnogo škofov, najodličnejši veljaki francoskega, italijanskega, češkega, slovenskega in drugih narodov; a da ni oficijelna Hrvatska čestitala biskupu, menimo, da se niti njemu niti narodu ž njim ni treba tega sramovati.

Njegovo delovanje v občé.

To bi bil biskupov životopis le v glavnih potezah, v kolikor so znane v javnosti; a da se opiše pravo življenje in delovanje biskupovo, za to je treba celih knjig, a pred vsem svobode.

More se in mora se reči: da za teh 48 let ni bilo nejedne važnejše stvari, ne jednega važnejšega vprašanja, ki bi se tikalo sv. cerkve ali našega naroda, in bi ga Strossmayer ne bi bil opazil, uvaževal, proučil, in se zanj potegnil na pristojnem mestu. Ko se bodo, danes ali jutri otvorili dotični arhivi, tedaj še le se bo videlo, kolik steber je bil Strossmayer za katoliško cerkev, kolik rodoljub svoje domovine, in vseh njenih odtrganih delov. To ne bodo knjige, temveč fo-

lijanti. Iz teh spisov še le spoznal bo jadni Hrvat trojedne kraljevine, Bosne, Istre, Medmurja, kolik prijatelj mu je bil Strossmayer, ter pojde z nohti, razkopavat njegov prah (kakor je večkrat rekel pokojni Kurelac) in ga poljubljati, ker ga ni znal v življenju zadosti ceniti in ljubiti.

In ne samo za Hrvate, njegovo srce je bilo in bije za vse Slovanstvo. Vsemu sledi on s paznim očesom, in zato ga vsaka neizgoda v slovanskem svetu silno boli. Vsak Slovan je našel in nahaja pod njegovo streho domačo hišo, nahaja pri njem pomoči in utehe. O tem bi nam veliko vedeli povedati pokojni Jukić, brata Miladinovca, Batić in mnogo drugih. In vsako plemenito potrebo bratov Slovencev, Slovakov, Čehov itd. je po mogočnosti rad podpiral z denarjem. Znanosti in književnosti je bil vedno radodaren podpornik, in reči se sme, da ni bilo književnega podjetja v našem narodu, da se ga ni spomnila njegova darežljiva roka. In kaj naj rečemo o njegovih podporah učeče se mladine? Težko je naštetiti vsa imena teh nekdanjih dijakov; ker bi to bilo mnogim neprijetno, zlasti tistim, ki so se danes visoko povzpeli in so sedaj v nasprotnem taboru, da rečemo naravnost: v taboru Strossmayerju sovražnem.

(Dalje sledi.)

nagel preobrat ni prišel tako nepričakovano. Takoj po vrnitvi ministerskega predsednika barona Gautscha iz Budimpešte smo poročali, da eksodus Nemcev iz češkega deželnega zbora ali vsprejem adrese v češkem deželnem zboru ne bodeta provzročili nobene ministerske krize, marveč da bo iskati vzroka v tem slučaju, ako se pojavi, le v pogodbi z Ogersko. Ta naša informacija se je popolno obistinila. Le pogodba z Ogersko je provzročila sedanjo krizo.

Baron Gautsch je že v Budimpešti uvidel, da mu bo provzročila obnovev nagodbe zelo velike preglavice, in je vsled tega že tedaj podal cesarju ostavko. Vendar cesar tedaj ni vsprejel ostavke, marveč ga je prosil, naj počaka s formalno demisijo, dokler se on ne povrne na Dunaj.

To se je tudi zgodilo. Danes se je posvetoval grof Thun z baronom Gautschem in vsprejel že večje število čestiteljev v notranjem ministerstvu. Po naših zanesljivih informacijah je novo ministerstvo že skoro gotovo, vendar pa se o imenih kandidatov še strogo molči. Le toliko je gotovo, da barona Chlumeckega ni mejnjimi.

Poljake je o tem preobratu pravočasno obvestil minister za Galicijo baron Loebl in so toraj že lahko uravnavali svoje nadaljne korake v politiki. Mladočehi so pa izvedeli o ostavki še-le danes. V političnih krogih prevladuje mnenje, da bi Mladočehi politično najbolj modro postopali, ako se spravijo z grofom Thunom in v slučaju eventualnega poziva privolijo, da pride jeden Mladočehov v novi kabinet.

Grof Thun bo iskal dotike z vsemi strankami, izvzemši radikalne elemente.

Naloga novega ministerstva obstoji pred vsem v tem, da dožene obnovev nagodbe z Ogersko, reši državni proračun ter predloge gledé zagotovitve financijskih sredstev za preosnovo uradniških plač. Gledé nagodbe z Ogersko se bodo stavile grofu Thunu jednake težkoče, kakor baronu Gautschu. Ako se pokaže, da mu ne bo nikakor mogoče rešiti te naloge, zaključil bode državni zbor.

Zagotavlja se nam konečno, da je baron Gautsch priporočil grofa Thuna za svojega naslednika.

Kar se tiče jezikovnih naredeb, moremo poročati, da so nemški liberalci z njimi zadovoljni.

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. marca.

Novi ministerski predsednik grof Thun,

katerega je minulo soboto pozval cesar kot naslednika odstopivšega barona Gautscha na krmilo svoje vlade, je rojen dné 2. septembra 1847 kot sin grofa Friderika Thuna, nekdanjega prezidijalnega poslanika v Frankobrodu. Posvetil se je najprej vojaški službi pri dragonskem polku, toda že s svojim 30. letom je kot nadporočnik stopil v rezervo. Pri kompromisnih volitvah leta 1879 ga je poslalo češko fevdalno veleposestvo v državni in kmalu za tem v deželni zbor. V obeh teh zborih je zastopal državno-pravne zahteve fevdalnega plemstva in Čehov. To najbolj jasno svedoči njegova izjava v češkem deželnem zboru l. 1888, ko je izrekel željo, naj bi krona sv. Venceslava kmalu dičila ljubljenevga vladarja in ga tesneje združila s češkim narodom. Morda mu je ravno to največ pripomoglo, da je bil že leto pozneje imenovan češkim namestnikom kot naslednik barona Krausa. — Čehi so stavili vanj velike nade, toda že l. 1890 se je pretrgala zveza mejnjimi in grofom Thunom. Povod razporu je dala nagodba, kateri so se češki zastopniki vpri z vsemi silami, grof Thun pa jo je zagovarjal in tudi mnogo pripomogel, da se je izvedla. Postal je torej predmet najostrejših napadov od mladočeške strani, tako da je l. 1893 uvidel potrebo, predlagati za Prago in okolico izjemno stanje. Ko pa je prevzel vladno krmilo grof Badeni, so se pričeli zanj manj ugodni časi, pričel se je mej njima prepir in l. 1896 je moral dati namestništvu slovo. Že poprej se je njegovo ime pogostokrat imenovalo mej kandidati za mesto »prihodnjega moža«, sedaj pa, ravno osem dnij po vsprejetju državno-pravne adrese v češkem deželnem zboru, se je uresničila ta ideja.

Z novimi jezikovnimi naredbami, katerih vsebino smo podali v sobotnem listu, so v obče zadovoljni vsi zmernejši elementi na češki in

nemški strani, akoravno so pričakovali od njih več prvi, kakor tudi drugi. Radikalni elementi na obeh straneh pa se ne morejo nikakor sprijazniti z njimi, vendar pa se kaže še veliko večje nasprotje v radikalnih nemških, nego v radikalnih čeških krogih. V prvi vrsti so seveda Schönereijanci, ki uprizarjajo že sedaj gonjo proti novim naredbam po svojih pristno germanskih glasilih in naglašajo, da so te naredbe le bolj skrita predpriprava za popolno poslovanjenje Češke in Moravske. Najbolj pa so v skrbeh ti kričači za uradnike, ki so izšli iz srede »zatiranega« nemškega naroda in katere bodo kmalu popolnoma izrinili iz uradov češki uradniki, in da bo češčina vsled tega v najkrajšem času izpodbila tla dosedanjemu uradnemu jeziku, nemščini. Kdo se ne smeje takim budalostim, kakor jih uganjajo avstrijski Prusaki! Torej iz tega, da se je naredbenim potom priznalo tudi nekoliko pravic češkemu jeziku v uradu, se izvaja že nad vse smešna posledica, da se bliža smrt nemškemu narodu in jeziku v Avstriji. Umevno je, da bodo vsi oni, ki prisegajo na to skrajno budalostno idejo, še nadalje rogovili in v državnem zboru nadaljevali obstrukcijo, meneč, da bodo s tem dosegli pri novem možu Thunu to, kar so zaman pričakovali od Badenija in Gautscha.

Na Balkanu se je nabralo v poslednjem času zopet izredno mnogo snovij, ki prično kaj lahko goreti ob najmanjši iskrici. V Makedoniji vre z vsakim dnem bolj, razmere v Bolgariji pa gotovo niso tako ugodne, da bi mogle preprečiti eventualev, morda v kratkem neizogiben požar. Že poprej je sultanova vlada sicer posredno netila upor mej Bolgari, ker ni hotela ustreči zahtevam bolgarskega zastopnika glede roparskih turških čet. Sedaj pa je pričela tudi neposredno dregati in izzivati bolgarsko vladu ter pošiljati na mejo novih vojaških čet, ki naravno vzbujajo v krogih domoljubnih Bolgarov velik strah in je torej umljivo, da se tudi sami ozirajo po zavetnikih, ki bi jim v slučaju potrebe stali na strani. Najpreje se hočejo vzdigniti in otresti neljubega in res neznosnega jarma Bolgari v Makedoniji.

Cerkveni letopis.

Stoletnica.

(Dalje.)

II. Božja pota v Rim v letih 1900 in 1901. Vsi v Rim! Od svete hiše v Loreto, kjer je postala Beseda božja meso, hočemo pohiteti v Rim, kjer ima neomajljivo poslopje cerkve Jezusa Kristusa svoj temeljni kamen.

Kdor se ne more pridružiti telesno božjepotnikom, naj to stori v duhu, s hrepenenjem, s pokoro, z miloščino in z molitvijo. Tam v lateranski baziliki, katera je posvečena najsvetejšemu Odrašeniku, in pri sv. Petru na grobeh svetih apostelnov-prvakov bodo vsi zapeli hvalno pesem Odrašeniku Jezusu Kristusu in bodo posvetili njegovemu svetemu Srcu samega sebe in pričeto dvajseto stoletje.

Vsi v Rim, kjer se bo pokazala ljubezen in pokorščina do svete cerkve in najvišjega velikega duhovna in kjer se bo položil Petrov novčič, dar zvestobe, na njegov prestol.

Vrsto božjih potov v Rim bo končala božja pot v St. Croce v Jeruzalemu: Povišanje svetega Križa.

III. Slavnosti in prazniki. Odbor predlaga:

1. V spomin svečanega izpovedanja katoliške vere koncem devetnajstega stoletja naj se postavi povsod povodom duhovnih vaj, misijonov in opravljanja cerkvenih spokornih in spravnihih požnostij spominski križi z napisom:

Anno 1900.

Jesus Christus

Deus Homo

Vivit, Regnat, Imperat.

(Leta 1900. Jezus Kristus Bog-človek živi, vlada, zapoveduje.) in sicer naj se postavi v vsaki stolnici in v vsaki farni cerkvi tak spominski križ in se naj odkrije v noči, katera združuje oba stoletja, na slavnostni način.

2. V vseh stolnicah naj bo izpostavljeno presveto Rešnje Telo za štiridesetno molitev od večera 30. decembra 1900 do jutra 1. januarja 1901 in se naj potem zaključí slavnost z Veni Creator Spiritus in svečanim blagoslovom.

3. Kolikor mogoče največje število katoličanov naj prečuje to noč, ki sklepa oba stoletja, v molitvi, kot zadnji čin sprave za preteklo stoletje in kot prvi klici Boga v pričetem.

4. Na vseh gričih in gorah naj gorijo ono noč kresovi veselja, kateri dokazujejo hvaležnost češčenje človeštva božjemu Odrašeniku, kateri je prišel z lučjo svojega svetega evangelija razsvetljevati duše in jih napolnit z upanjem večnega nebeškega veselja.

IV. Slavnostna obljuba vernosti v Rimu. Veliki svečani dokaz ljubezni in hvaležnosti, kateri bo delal po celem katoliškem svetu prehod od devetnajstega do dvajsetega stoletja, ima v Rimu svoje naravno središče.

Rim bo uzor in zrcalo vsemu svetu.

1. Slavnosti. V Rimu se bodo potem opravljale velike svečane službe sprave in hvaležnosti, katerih se naj vdeleže v duhu vsi verniki vsacega dela sveta.

Prvi dan leta 1901 se bodo združili verniki celega sveta v duhu s prvo sveto mašo, katero bo daroval rimski veliki duhoven v novem letu. Dragoceno sveto kri Jagnjetovo bo On povzdignil v zlatem kelihu, katerega bo darovala duhovščina in posvetni verniki v znak popolne jedinosti, ki veže ves katoliški svet s svojim višjim pastirjem in nezmotljivim učenikom.

2. Prinogah namestnika Odrašenika, Jezusa Kristusa. Cvetiče poživiljenje Petrovega novčiča, ta plemeniti dokaz zveste ljubezni, kateri je tem dragocenejši v našem sebičnem in po bogastvu drvečem stoletju, je drugi polovici devetnajstega stoletja v posebno čast; in se spodobi, da se odlikuje leto 1900 v tem oziru prav popolnoma in ostane takorekoč opomin preteklega stoletja za prihodnje.

S temi božjepotniki, ki bodo prišli v onem letu od vseh strani sveta v Rim, in z darovi, kateri se bodo položili k nogam svetega očeta, se obnovi vspodbudni prizor svetega leta, ki se je praznoval pod Bonifacom VIII.

Slavnostna obljuba vernosti se bo zaključila na svetih treh Kraljev dan leta 1901 v spomin in v nadeji, da bodo poklicani vsi narodi k Jezusu Kristusu. Vsi katoličani celega sveta bodo zopet slovesno pokazali svojo vero, katera je bila povod svetim trem Kraljem, da so sledili zvezdo in danes bolj kakor kedaj čudovito in trdno jedoto celega mističnega telesa cerkve Jezusove tvori. Mejnarnodni odbor bo potem zastopal ves katoliški svet in položil nabrane darove k nogam svetega očeta kot dar otroške ljubezni in zvestobe do prestola svetega Petra in izraz one goreče želje, da bi bile neprecenljive dobrote odrešenja razširjene med vse narode sveta.

Torej vsi na delo!

To je živa želja mejnarnodnega odbora.

Posamniki, družine, mesta, narodi naj časté z najiskrenejšimi čutstvi Odrašenika, Jezusa Kristusa.

Naj tekmujejo vsa društva vsega katoliškega sveta v hrepenenju, Njega slaviti, vsak po svojih močeh.

Vsi torej na delo v plemenitem tekmoivanju, jednega srca in hrepenenja v češčenje in slavo Jezusu Kristusu, Odrašeniku in Njegovemu vzvišenemu namestniku.

Rim, v februariju 1898.

Mejnarnodni odbor.

Častni predsednik: Kardinal Dominik Jacobini.

Predsednik: Grof Kommendator dr. Janez Acquaderni.

Podpredsednik: Kommendator Filip Tolli, predsednik rimskega krajevnega odbora. Msgr. Jakob Radini-Tedeschi, vodja božjepotnih vlakov.

Potem slede imena narodnih podpredsednikov za cel svet; tu omenimo le za Avstro-Ogersko imena: Msgr. Frančišek Nagl; msgr. Anton de Waal; msgr. Pavel Leva; in visokočastiti pater Friderik Schroeder za Avstrijo; msgr. Viljem Fraknoi za Ogersko.

Tajniki posamnih dežela: Msgr. Frančišek Zapletal za Češko; visokočastiti pater Stanislav Siatka in visokočastiti pater Anton Ziebur za poljske katoličane; visokočastiti Peter Müller za Avstrijsko; visokočastiti Frančišek Kollange in visokočastiti pater Gilbert Czaich za Ogersko.

Predsedniki krajevnih odborov in odposlanci:

Msgr. Janez Weinlich, odposlanec za Moravsko in Češko.

Msgr. Dom. Alpi, odposlanec za goriško škofijo in avstrijskega Primorja.

Msgr. Vincencij Smoszynski, odposlanec za avstrijsko Poljsko.

Dr. Simon Hagenauer; grof Anton Pergen; grof Ernst Sylva Tarouca; knez Karol Clary-Aldringen, odposlanci za Avstrijsko.

Visokočastiti dr. Janez Purt, tajnik; msgr. dr. Simon Valo, odposlanec za Ogerko.

(Imena drugih predsednikov in odposlancev od deželni odborov se bodo objavila pozneje.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 7. marca.

(Seja parlamentarne komisije desnice) se vrši, kakor je razvidno iz povabil, ki jih je razposlal načelnik poslanec vitez Jaworski, prihodnji četrtek, dne 10. t. m. ob 10. uri dopoldne v pisarni prvega zborničnega podpredsednika na Dunaju.

(Pogreb g. poslanca Globočnika) v Kranju je bil včeraj posebno veličasten ter je pričal, da je užival pokojnik splošne simpatije. Tudi deželni poslancev se je veliko vdeležilo pogreba, katol. narodni klub so zastopali: dež. glavar Detela, dr. Papež, vodja Povše, župana Jelovšek in Koščak. Posl. dr. Tavčar se je v posebnem nagrobnem govoru poslovil od pokojnika, omenjajoč zaslug pokojnikovih na narodnem polju in slaveč njegove osebne vrline. — Pokoj večni njegovi duši!

(Odlikovanje.) Velečenjenega gospoda dr. Gregorija Krek-a, vseučilišnega profesorja slovanskih jezikov v Gradcu, imenovala je češka akademija znanosti v Pragi svojim častnim članom.

(Slov. gledališče.) V torek se predstavljajo zadnjikrat v tej igralni dobi: Vesele žene vindsorske; v četrtek: Krojač Fips in V vodnjaku; v soboto: Otok in struga po noveli dr. Tavčarja sestavil Borštnik. Ta večer je benefica gospe Danilove in gdč. Slavčeve. Marljivi igralci zaslužita, da jih občinstvo ta večer gotovo počasti z obilno udeležbo.

(Klub slovenskih biciklistov.) Vsled nepričakovanih ovir preložil se je občni zbor »kluba slov. biciklistov „Ljubljana“ na sredo dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer. Dnevni red in vse odredbe ostanejo iste, kakor so se naznanile.

(Z Bleda.) »Sl. N.« je prinesel odgovor na naš članek o pustnem torcu, na katerega se moramo ozirati, ne zaradi surovih izrazov, s katerimi je ozaljšan — to je »Narodov« slog — ampak zaradi stvarnih opazk, katere so v njem. Faktum, da je župan v šolski svet predlagal socijalnega demokrata, je istinit; istinito je, da je hotela njegova stranka ga voliti, in da je župan odnehal le, ko je videl razburjenost, katera je zavladala med kmečko manjšino. Istinito je, da je govoril gosp. nadučitelj Rus zelo razžaljeno proti protikandidatu soc. demokrata posestniku Šmitu, istinito je, da je g. nadučitelj v Ribnem že pred božičem skušal prodreti s soc. demokr. v krajnem šolskem svetu. Da je za to g. župan kot neodvisen mož prevzel v »Narodu« vso odgovornost na svoje rame — to je jako obzirno, a čemu prikrivati glavno stvar in zmerjati, če se odkrije intelektualna dekadenca liberalizma, ki se je pokazala v seji na pustni torek? Pisec teh vrstic nima nič zoper osebo Pangerčeve, a istinito je, da on razširja »Delavca« in slične stvari. Ali tega res ni vedel gosp. župan do zdaj? In njegovi somišljeniki tudi ne? Naj jih pa Pangerc poduči. Dasi ne govorimo radi o internih cerkvenih stvareh, moramo vendar resno izpregovoriti o besedah, katere je pisal naš župan o cerkvi. Ko bi počastil cerkev s svojo navzočnostjo in se približal kdaj tudi župnišču, bi videl, kako zanemarjeni sta župnišči in gospodarsko poslopje, ker se boji izdati g. župnik kaj denarja — razven svojega — da ne bi zmanjšal cerkvenega denarja. Ako je župan o naši cerkvi zvedel, da je zanemarjena, mu povemo, da se ne popravlja, ker se denar zbira in hrani za novo. Gosp. Peternelu bomo z računi radi postregli, kadar pokaže kaj več simpatije do cerkve — zlasti dejanjske. »Neki posestnik iz Zagorice« naj se potruži v župnišče, naj stvar pojasni, da zvemo resnico. »Svobodomiselna stranka« se spomni cerkve, kadar čez njo zabavlja, kako malo se zmeni o drugih priložnostih zanjo, vedo ljudje in tudi — cerkvena blagajna. Če se ne bi za najnujnejše

potrebe rabil denar iz drugih cerkv, bi bila župna cerkev še bolj zanemarjena.

(Iz Škocijana pri Turjaku.) Kakor je vaš list poročal, prominol je 21. februarja t. l. v Ljubljani gospod Anton Čibašek, umirovljeni župnik-zlatomašnik. Zadnjo službo je opravljal pokojnik tu v Škocijanu, kjer je župnikoval celih 27 let, od koder se je v l. 1878 podal v pokoj. Občinski odbor Velike Liplenje imenoval ga je leta 1896 častnim svojim občanom ter se mu je dotična diploma vročila po posebni deputaciji. Pokojni gospod je bil tega odlikovanja vidno vesel ter daroval pri tej priliki za popravo župne cerkve v Škocijanu znesek 250 gl. — S popravo pričnemo prihodnji mesec. — Njegovega pogreba se je udeležila občina po posebni deputaciji, a županstvo dalo je po njem kot svojem častnem občanu opraviti v župni cerkvi slovesno duhovno opravilo osmega dne. R. l. P.!

(Od Sv. Jošta na Kozjaku.) [Strašen prizor.] Dne 2. marca okoli jedne ure popoldne se je tukaj ponesrečil 37 letni fant in delavec Janez Valenci, škalski rojak, pri odkopu šolskega stavšča. Odtrgala in zdrknila je na njega 15 centov težka skala tako silovito, da je bil revež v 10 minutah mrtev. Na tužni klic sodelavcev prihiti na lice nesreče č. gosp. župnik, da podeli sv. zakramente umirajočemu, ki je bil razven glave pod skalovjem zakrit čez in čez. — Nagle in neprevidevne smrti reši nas o Gospod.

(Nov poštni urad.) Dne 16. sušca t. l. odpre se v Nabrežini (vas) političnem okraju sežanskem nov poštni urad, ki se bode pečal s pisemsko in vožno pošto ter ob enem služboval kot nabiralnica poštne hranilnišnega urada. Zvezo bode imel s poštnim uradom na železniški postaji v Nabrežini dvakrat na dan po vožnji pošti Devin-Nabrežina (postaja) in zraven tega še jedenkrat na dan po selu, ki bo hodil k vlakcu Trst-Dunaj 9.

Telefonična in brzojavna poročila.

Odstop ministerstva.

Dunaj, 6. marca. Cesar je vsprejel ostavko skupnega Gautschevega ministerstva in imenoval tajnega svetnika grofa Thun-Hohenstein minister-skim predsednikom ter mu naročil, naj sestavi nov kabinet. Do imenovanja novega ministerstva vodi posle dosedanje ministerstvo.

Dunaj, 17. marca. Kakor se zatrjuje, so važnejša ministerska mesta že oddana. Pravosodni minister postane baje dr. Steinbach, s štajerskim namestnikom markijem Bacquechemom se vrše dogovori glede notranjega ministerstva, ker namerava grof Thun obdržati zase le predsedstvo, o vitezu Bilinskem se pa trdi, da prevzame zopet finančni portfelj. — O grofu Thunu piše neki dunajski poluradni list nastopno: Od grofa Thuna se pričakuje, da bo kot temeljit večšak čeških razmer imel srečo pri rešitvi češkega vprašanja. Pa tudi sicer se more pričakovati od njega le dobro, ker je namreč plemenit avstrijski kavalir, kremenitega značaja in velike učenosti. Njegovo konservativno in patrijotično mišljenje mu bo zagotovilo simpatije vseh, ki hrepené po veliki in močni Avstriji. — Po tej kombinaciji bi torej novo ministerstvo ne bilo parlamentarno.

Dunaj, 6. marca. Vodje nemško-liberalnega veleposestva so poklicani na Dunaj v posvet, ali naj kateri izmed njih članov stopi v ministerstvo; za ta slučaj je odločen dr. Bärnreither.

Dunaj, 7. marca. Danes kroži v parlamentarnih krogih vest, da bo ministerstvo tako-le sestavljeno: Predsedstvo in notranje: grof Thun, pravosodni minister Pininski, finančni dr. Kaizl, naučni grof Bylandt-Rheid, trgovinski dr. Bärnreither, kmetijski knez Ferdinand Lobkovic, za dež. brambo grof Welsersheimb, železnični Wittek in za Galicijo vitez Jaworski.

Dunaj, 7. marca. Grof Thun obravnava s poslancem Kaizlom zaradi ministra financ. Zatrjuje se za gotovo, da Kaizl vsprejme

to ponudbo. — Govori se, da bo tudi katoliška ljudska stranka dobila svojega zastopnika v novem ministerstvu.

Budimpešta, 7. marca. „Pester Lloyd“ govori o imenovanju grofa Thuna minister-skim predsednikom in navaja, da je v tem imenovanju izražena velika resnost sedanjega položaja v Avstriji. Nevtralna osebnost, ki bi sklepala o nadaljnjih svojih korakih še le potem, ko se pokaže, kako se razvzolja zamotane razmere, grof Thun gotovo ni. Brez dvoma ima natanko načrtan program in si bode prizadeval, da ga izvrši. Neznosne razmere v Avstriji hrepené in kričé naravnost po plodonosnem delu in da se to delo izvede, je pozvan grof Thun. Gotovo ni, da bi grof Thun prinesel seboj federalizem, toda ravno tako neverjetno pa je tudi, da bi sedanja sprememba v ministerstvu pomenila samo spremembo oseb in bi dobil novi mož samo nalog, vleči nadalje državni voz po starem tiru. Novi mož ima pred vsem voljo in nalog, napraviti red za vsako ceno. Njegovo pozvanje je memento vsem strankam in narodnostim, katerim je kaj do tega, da se konec stori sedanjemu neredu.

Dunaj, 7. marca. Iz krogov desnice: Desnica je kot večina solidarna, ima svoj program in zahteva, da se njen program vresničuje. Pripravljena je, iti vladi na roko, da omogoči redno parlamentarno delo ter dožene, kar zahtevajo koristi države. Desnica ne vstopi v nobeno formalno zvezo z opozicijo. Ako bi vlada vkljub temu pritegnila posamezne dele opozicije k večini, se temu desnica ne bo upirala, vendar izjavi, da se potem razmerje desnice do vlade otežkoči.

Dunaj, 7. marca. Nadaljni obstanek desnice je popolno zagotovljen in so bili v tem danes vsi na Dunaju bivajoči člani parlam. komisije desnice jedini. Dalje so se posvetovali posl. Bilinski, Fuchs in Kramar. Najbrže, da bo Bilinski kandidat desnice za zborničnega predsednika.

Dunaj, 7. marca. Predsedniško vprašanje bo rešeno, kakor se z gotovostjo zatrjuje, v seji parlamentarne komisije, ki se vrši 10. t. m. na Dunaju. Gotovo pa je že sedaj, da so izmišljene vse kombinacije, v katerih se imenujejo grof Attems, dr. Engels in dr. Fuchs, ker sta prva dva k večjemu kandidata vlade, nikakor pa ne desnice, poslednji pa je že izjavil, da bi tudi v mirnem času ne hotel prevzeti mesta, s katerim je združenih več bremen kakor časti. Nasprotno pa prevladuje še sedaj mnenje, da bo izvoljeno dosedanje predsedstvo.

Dunaj, 7. marca. Mladočehi izjavljajo, da so pripravljeni poravnati se z grofom Thunom in preteklost pozabiti, ker so jim višje splošne, nego strankine koristi.

Dunaj, 7. marca. Bolezen nadvojvodinje Stefanije se je zopet shujšala.

Praga, 7. marca. Tekom včerajšnjega dne se je opetovano zbrala večja množica ljudij, katero je policija razgnala, ker se je bala dijaških demonstracij. Jednega dijaka je množica ranila s kamnjem. Popoldne so demonstrantje pobili več oken. Aretovanih je bilo pet oseb, deloma radi vmešavanja v uradno poslovanje, deloma pa radi izzivajočih vzklikov.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah v mm.
5) 9. zvečer	729.9	1.4	sl. zab.	jasno	0.0
6) 7. jutraj 2. popol.	728.1 726.9	—0.8 3.7	sl. svzh. sr. vzh.	megla oblačno	
6) 9. zvečer	727.0	2.8	sl. szah.	brezv.	3.4
7) 7. jutraj 2. popol.	727.0 727.7	4.0 6.1	sl. sever sl. jug	megla oblačno	

Srednja temperatura sobote 1.6°, za 0.3° pod normalom.

Srednja temperatura nedelje 1.9°, za 0.2° pod normalom.

VABILO na REDNI OBČNI ZBOR

„Hranilnice in posojilnice v Tomišlju,

registr. zadruga z neomejeno zavezo,

ki bo

dné 20. marca 1898 ob 3. uri popoldne
v kuratnem poslopju.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskega pregledovalca.
3. Potrjenje računa za l. 1897.
4. Volitev načelstva, računskega pregledovalca in njegovega namestnika.
5. Razni nasveti.

V Tomišlju, dné 7. marca 1898.

155 1-1

Načelstvo.

VABILO na IV. občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v Trnovem,

registr. zadruga z neomejeno zavezo“,

ki bo

dné 20. marca 1898 ob 3. uri popoldne
v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskega pregledovalca.
3. Potrjenje računa za leto 1897.
4. Volitev načelstva in računskega pregledovalca.
5. Raznoterosti.

Trnovo, dné 4. marca 1898.

177 1-1

Načelstvo.

Prvo občno radeško konsumno društvo,
registrovana zadruga z omejenim poroštvom,

predaja na debelo

dobro, pristno dolenijsko vino

po 20 do 24 kr. liter

od želez. postaje Zidani most.

Kdor ga želi kupiti, blagovoli zahtevati cenik
in pokušenj. 176 5-1

Prijatelji slovenske akad. mladine, naročite se na

„ZORO“

ki je glasilo slov. katol. akadem. dijaštva.

Cena: Za nedijake 1 gld., za dijake 60 kr.

Upravnik: Pavel Marija Valjavec, stud. iur.,
Dunaj, V., Matzleinsdorferstrasse 76, IV., 30.

Izvirnik: Giesshühl Sauerbrunn,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih.
Prospekti zastoj in franko.

MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE

ki se po izreku medicinskih avtoritet s posebnim uspehom rabi pri boleznih: motenem prebavljenju, žilodinom kataru, slabem žilodcu, pomanjkanju sile, jedi, zgagi itd., ter katarih v sapilih, zasliženju, kašlju in hripavosti. 1-10

Henrik Mattoni v Giesshühl Sauerbrunn.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Stanarinske knjižice
za stranke
z uradne potrjenimi
določbami hišnega
reda v slovenskem in
nemškem jeziku, z
razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se komad po 15 kr., 10 komadov vkup 1 gld. v
Katol. Tiskarni
v Ljubljani.

Kovert s firmo

vizitnice in

trgovske račune

priloge

Katol. tiskarna

v Ljubljani.

1898
Mauthner's Samen.

Aussaatzeit: Ende Februar und März.
Saatweite: 3-4 cm. Abstand der Reihen, 16 cm. in der Reihe.
Bodenbeschaffenheit: Tieflocker, recht nahrhaft und nicht frisch gedüngt.

Vsega ozira vreden

ter domač izdelek je iz kranjskih planinskih rastlin
napravljeni likér 272 2

„Triglav“

J. Klauer-ja v Ljubljani.

Po svoji čistosti in veliki zdravilni moči za želodec je ta žganjina vsega priporočanja vredna. Kot krepečno pijačo naj bi imeli ta likér v vsakem gospodinjstvu.

Na prodaj je v lekarnah gg. G. Piccoli in Ubald pl. Trnkóczy, kakor tudi večinoma pri vseh prodajalnih delikates in v specerijah 99 25-8

**Dobro ohranjena, lahka
kočija,**

tudi za pokrito rabo pripravljena, zelo pripravna za deželo, je po nizki ceni na prodaj v Nunskih ulicah št. 4. 149 6-5

Severonemški Lloyd v Bremit.

158 30-3

Od vis. c. kr. ministerstva vsled ukaza dné 7. maja 1894, št. 5373 dovoljen.

Brodarstvo poštinih brzoparnikov do Novi-Jorka:

Iz Bremit vsak torek in soboto zvečer.	Brema - Sev. Amerika. Do Novi-Jorka.
Iz Southamptona dotakniš se Cherbourga vsako sredo in nedeljo	Brema - Južna Amerika. Do Montevideo.
Iz Genove dotakniš se Neapola via Gibraltar dva ali trikrat na mesec.	Brema - Vzhodna Azija. Do Kijajskega.
Brema - Avstralija. Do Adelaide, Melbourne, Sydneja.	Brema - Vzhodna Azija. Do Kijajskega.
Brema - Južna Amerika. Do Montevideo.	Brema - Vzhodna Azija. Do Kijajskega.
Brema - Vzhodna Azija. Do Kijajskega.	Brema - Vzhodna Azija. Do Kijajskega.

Najlepša in najcenejša priložnost za potovanje.

Glavni zastopnik v Ljubljani:
Edvard Tavčar.

Mauthner-jevih

slovitih

zeliščnih in cvetličnih semen

zaprtih, oblastveno zavarovanih zavojih

s sodnijsko vpisano

varstveno znamko „medved“

se nahajajo

komisijska skladišča

pri največ

veletrgovinah z mešanim blagom v Avstriji.

V vsakem kraju je poverjena komisijska prodaja 80 najbolj zahtevanih vrst zeliščnih in cvetličnih semen le jedni trdki, toraj nastavljeni le jedna omara. Kjer ni skladišča teh semen, se je obrniti naravnost do trdke.

Kot sveža in pristna semena, trdke Edmund Mauthner (Budimpešta, Andrassystrasse 23.) veljajo le ona, ki so zaprta v izvirne zavojke z letnico 1898 in na katerih se nahaja, kakor kaže poleg stoječa podoba, slika medveda in ime Mauthner.

Pred ponarejanji se svari.

Čas setve: Koncem februarja in marca.

Prostor za posejatev: 25-30 cm oddaljenost vrst 10 cm v vrsti.

Kakovost zemlje: Globoko zrahljana, redilna in ne na novo pognojena.

Dunajska borza.

Dné 7. marca.	Dné 5. marca.	Kreditne srečke, 100 gld.	203 gld. — kr
Skupni državni dolg v notah	102 gld. 45 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	168 " — "
Skupni državni dolg v srebru	102 " 40 "	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 " 10 "
Avstrijska zlata renta 4%	122 " 95 "	Rudolfove srečke, 10 gld.	28 " — "
Avstrijska krona renta 4%	102 " 60 "	Salmove srečke, 40 gld.	82 " — "
Ogerska zlata renta 4%	122 " — "	St. Genois srečke, 40 gld.	79 " 50 "
Ogerska krona renta 4%	99 " 55 "	Waldsteinove srečke, 20 gld.	59 " — "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	928 " — "	Ljubljanske srečke	22 " 75 "
Kreditne delnice, 160 gld.	363 " 75 "	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	161 " — "
London vista	120 " 29 "	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3445 " — "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 72 1/2 "	Akcije tržškega Lloydja, 500 gld.	420 " — "
20 mark	11 " 75 "	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	80 " — "
20 frankov (napoleonador)	9 " 53 "	Splošna avstrijska stavbinska družba	121 " 50 "
Italijanski bankovci	45 " 20 "	Montanska družba avstr. plan.	154 " 10 "
C. kr. cekini	5 " 66 "	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	182 " 50 "
		Papirnih rubljev 100	127 " 12 "

S 1. januarjem 1898 se je pričelo novo celoletno naročevanje!

„MERCUR“ Avtentično oznanilo žrebanja tu in inozemskih loterijskih srečk, izkaz vseh izžrebanih državnih in zasebnih obligacij. Brezplačni privržek „Finanzielles Jahrbuch“, ki obsega znamenje vseh izžrebanih srečk.

Naročuje se najprimerneje s poštami nakaznicami pri vseh c. in kr. poštah uradih in pri administraciji „Mercur“, Dunaj, I., Wollzeile 10.

2 gld. 60 celoletna naročnina.